

Columba Noë
OLIVAM AD-
FERENS IACTA-
TISSIMÆ CHRISTI
ARCÆ.

Concio Synodica, ad Clerum Anglicanum
(Prouinciæ præsertim Cantuariensis)
habita, in Æde PAVLINÆ
Londinensi.

Feb. 20. 1623.

A. Ios. HALLO, S. T. D. Decano
Wigornienſi.

LONDINI
Per Guil. Stansby impensis Guillelmi Barret.
1624.

7.

REVERENDISSIMO

PATRI AC DOMINO,

D^o. G E O R G I O,

Archiepiscopo Cantuariensi; to-
tius ANGLIÆ Primate ac
Metropolitæ;

REVERENDIS DOMINIS
EPISCOPIS;

Totiꝫ florentissimo Clero Anglicano
(Cantuariensis præsertim Prouinciæ)
in Synodo LONDINENSI con-
gregato: quibus habita est hæc
qualiscunq; conuinacula.

f. H.

Minimus Ecclesiæ servus opellam hanc
suam, pertenuem quidem illam,
humiliter vouet
dicatque.

REV. ENDISSIMO

D. G. O. O. O.

Reverendissimo

Reverendissimo

Reverendissimo

Reverendissimo

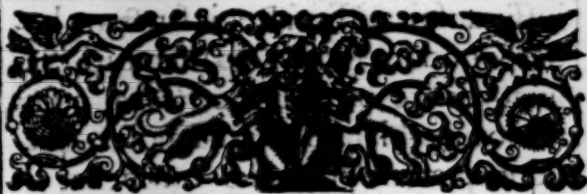
IN sede Pauli, deq; Pauli oraculis,
Pro concione praeuia Synodo sacra,
Varias ab vno Spiritu, Domino, Deo
Distinctiones esse donorum probans,
Ostendis, Halle, quanta spiritalium,
Quam multiformis dos tibi fluat affatim,
Charismatumq; multiplex peculium.
Quae nempe tractas, per tui specimen doces.
Theologe nate pulpitis, calami potens,
Cui suauitatis conscia semper stylus,
Cui pectus albi condus est sacrarij,
Et lingua promus pectoris, cuius latus
Loquentis ambit auribus rapax cohors,
Humerisq; densa; non sat est semel tua
Hausisse vocis impetu fugacia.
Ni perlegendo te recognosci sinas,
Auri inuidebit oculus, & Templo Schola.
Noſti Decane flexanime, quam te recens
Iam tunc ab ipso ambone redeuntem, manu
Prensum, rogator vellicauit feruidus,
Manare fineres hac in absentum sinus,
Reliquisq; nostri fratribus Cleri dari.
Quid mirum? vbi ipsi postmodum cudi typis
Prouinciales postulant Episcopi.

Audin'

Audiri Iosepha? Nola iam: ac mihi peto.
Non est, amicus quod ager. Domini regere.
Parere iustum est: parere te certum est: age.
Quam facilis istius abstericanti labor?
Post tam varanda iussa quid restat mihi,
Nisi ut adprecantis suppleam idiota locum,
Amen sacro succinens Patrum choro?

Lambethæ Febr. 21. 1623.

sic approbavit Tba. Goadus S. T. D.

CONCIO SY-
NODICA AD CLE-
RVM PROVINCIAE
CANTVARIENSIS,

habita Feb. 20. 1623.

Vod foelix, fau-
stumque, ac
sacre huic Rei-
publicae salu-
tare fit; con-
uenistis huc,
Reuerendissi-
me Domine
Archiepisco-

pe; Episcopi reuerendi; venerabiles
Decani, Archidiaconi, compresbyteri,

B

iussu

iussu auspiciatissimi Regis sanctam hodie Synodum (cum Deo) habituri. Salutat vos ore meo B. ille *Paulus*, cuius titulo superbit hæc antiqua moles, quasiq[ue] præsens præsentem compellat simul & hortatur;

Prioris ad Corinthios duodecimo;
versu quarto. διακονοῦς ὃ χαρισμάτων,
&c.

Sunt autem distinctiones donorum, sed idem Spiritus, distinctiones ministeriorum sunt, sed idem Dominus, distinctiones operationum, sed idem Deus.

Videte pulchram hanc rerum ἀναλογίαν; Conuenistis in vnum, & hîc identitas est; Conuenistis frequentes ab ultimis, diffinitq[ue] procul amplissimæ prouinciæ oris, & hîc multiplex diuersitas; Conuenistis flos cleri Anglicani, cultissima capita, & hîc dona sunt; Conuenistis ministrorum cum plebe principes, & hîc ministeriorum diuersitas; Conuenistis ad sacra Ecclesiæ negotia per-

peragenda, & hęc operationes sunt; Conuenistis spiritu (quod spero, ac precor) vno, & hęc idem Spiritus est; Conuenistis denique Domino Deo vos, vestraque dona, ministeria, operationes dicaturi, hic Dominus, hic Deus est. Idem verò ille Deus, idem Dominus Iesus Christus, idem Spiritus sanctus præstò nobis esse velit hodiè, sacroque huic coetui diuinis afflatibus præsit, præsideatque, consiliaque nostra, ac studia vniuersa dirigat ducatque sceleriter ad æterni nominis sui gloriam, animarum nostrarum salutem, certam denique Ecclesiæ suæ ædificationem, per Iesum Christum &c.

En vobis, Honorandi Præfules, vosq; Symmiste Venerandi, fibulam vtriusque mundi; mundi inquam vtriusque Theologici; Macrocosmi, Dei; microcosmi, hominis; Ecquid est, quod æquè nostra scire interest, æquè speculari? Vultis Deum contemplari? Vnus ille est, *à dire.* Trinus est; Deus Pater, Dominus, Spiritus; Trinunus est; Spiritus,

Dominus, Deus *et dicitur*. Vultis hominem intueri? Non vnum hunc conspicietis, sed vix finita diversitate discriminatum; non nudum, sed donis instructum; non superfluum, sed destinatum ministerio; non otiosum, sed operationibus occupatissimum. Neque istarum operationes, ministeria, dona uniformia sunt, sed multipliciter distincta, ac variegata. Vnde verò huic tam multijuges gratiarum, munera tam diversa, nisi ab vno eodemque Deo Patre, Domino, Spiritu? Quorsum denique ista, nisi ut hæc opera, ministeria, dona, ab vno Deo, Domino, Spiritu profecta, in vnum, in unitatem dirigantur? O miram, planeque inexplicabilem rerum divinarum humanarumque *ad vnum I. vultum* cœli ac terrarum, qua Deus sibi per *ipsas*, Deus homini per munificentiam, homo Deo per gratitudinem, homines sibi inuicem per charitatem, dona ministerijs, ministeria operationibus siue intime vniri, siue consociari perhibentur.

Nolo iam, neque verò expedit hodierno

diem die in tam verenda Theologo-
rum coronâ Catecheticis de sacrosanctæ
Trinitatis mysterio disquisitionibus
immorari, quanquam dignus vobis alibi
labor iste, fratres, quinque (si me au-
dieris) exantlabitis domi strenuè : Ni-
mium profecto obsoleuit familiare il-
lud docendi genus. *et alij xij* ; *et in* *et in*
veritate septuaginta ambitiosi oratores, spreta
populari hac operâ ; Cernitis ut altis-
sime volare norint ardeat, quæ tamen
inimâ plerumque valle victitare solent,
nidos in abiete, in palude pastum quæ-
ritant. Ita & vos facite, cooperarii mei,
non tam solliciti vosmet probare doctos,
quàm præstare vestros.

Illud modò obiter, Qualis est Deus,
talem se nobis exhibet, qualemque se
nobis exhibet, tales nos sibi efformat.
Vti Sol nubem rite dispositam intuens
imaginem sui aliquam imprimit humi-
do illi speculo, ita & Deus Ecclesiæ ;
Sublimaris ergo quædam Trinitas ab il-
la cœlesti deduci istic cernitur, dono-
rum, ministeriorum, operationum. A

Spiritu dona, à Filio ministeria, operationes à Patre fluunt affatim ac dimanant; *Distinctiones sunt donorum, sed idem Spiritus &c.*

Apagē Pythagoricos calculatores; Pariter se mili habent numeri omnes, nisi quos præiuerit Deus; Præiuit autem hīc apertissimè. Verbo dicam; Monade, ac Triade absoluitur aurea hæc clausula; In monade Trias est, in Triade monas: Trias perfecta, id est, Trina est; est trias distinctionum; est trias munerum, est trias largitorum; Tot sunt *distinctiones*, quot munera, tot munera, quot largitores; munera tria, dona, ministeria, operationes; Tres largitores, Pater, Filius, Spiritus; qui tamen vna monade (*et iuncti*) concluduntur; Sed & in illa monade sua *distinctiones* est, dum Spiritui dona, Filio ministeria, Patri operationes quasi singulatim ascribuntur:

Ne spinosior paulo videatur oratio, nos Apostolum securi, distinctiones muneribus, munera largitoribus, Triada monadi quanta possumus cum facilitate

litate applicabimus, & dein breui per-
orabimur.

Triplex ^{usque} ^{et} multipliciter in-
nuit; Quid sibi tres Charites somp-
niant veteres? Mille istis ^{etiam} sunt, ^{etiam}
infinita; Intuere omnes, quosque vs-
piam fuerunt, Adæ nepotes; Inter tot
millenas mille capitum myriadas ali-
quam in vultu varietatem facile obser-
uabis. Immane quantum à se differt di-
uersiformis pulchritudo! nec ipsi qui-
dem Menzechmi non aliqua sibi reus
dissimiles. Non est tanta, mihi credite,
facierum, quanta animorum diuersitas;
vt vultui formæ, animis charismata sin-
gulis aliqua, omnibus plurima, nemini
omnia contigerunt.

Gratias gratis datas intelligit Caieta-
num secutus Salmeron, & verè quidem
istud sed ampliandi fauores, & quæ gra-
tum faciunt gratissima omnium charis-
mata censentur meritissimè; Non malè
Hugo tria numerat Dei in homine do-
na; naturæ, gratiæ, gloriæ. Per prima
naturæ dona homines sumus, per dona
gratiæ

gratiae iusti; per dona gloriae omnes beati; Dona naturae memoria, ratio, voluntas, quibus praestamus brutis; Dona gratiae fides, spes, charitas, quibus daemones superamus; Dona gloriae aeterna & vera felicitas, foelix & aeterna veritas, vera & foelix aeternitas, quibus Angelis aequamur. In donis naturae & gratiae quaedam comperit idem author minima, quaedam media, quaedam magna; ac minimis quidem corporis pulchritudinem ac sanitatem, medijs facultates animae, magnis virtutes accenset; Ecce nunc *diabolus exquirat.*

Regenerationis sunt quaedam dona, sunt dona vocationis; illis renascimur ut nobis bene sit; his instruimur ut prodesse possimus alijs; haec hominibus singulis singula, illa sanctis omnibus omnia, communi quodam proprietate tributa; ut enim in sapientissima hac universi dispositione optima quaeque ac vitae sustentandae necessaria, veluti aer, lux, ignis, aqua, cessere omnibus abunde; quae vero ornatui voluptatique inserviunt,

seruiunt, ut aurum, teretes gemmae, lapidesque pretiosi, parcius quibusdam indulgentur; Ita gratiae quaeque salutare sanctis omnibus suppetunt vbertim ab illa larga Dei manu, linguae verò, prophetia, potestas miraculorum, sed & eloquentia, scientia, honoris apices, & ejusdem classis reliqua paucioribus adseruari solent. Quanta autem istorum diuersitas? Differunt illa scilicet ratione sui, naturā quippe alia atque alia; Differunt ratione subiecti, alijs atque alijs concessa; si idem sunt uterque cunctis vates verissimè. Differunt ratione gradus, magis minusvè indulta; verè

Idem est triuio vox est, Idem, materius idem, aptum non esse facere, nisi idem; sed ubi de Naturae Deo sermo est, verius Bonauentura, Ab vniuerso Deo manant multiformia, ab aeterno temporalia; In se variatur, qui in se non mutatur, pulchrè Hugo; Creasset vnum modo diuina potestas, dignum Deo fuisset solitarium illud opus, quodque à sola

potuisset omnipotentia proficisci; At-
 qui creauit multa, creauit innumera,
 Creasset Deus multa hæc omnimodò
 vniformia, soloque numero distincta,
 majus fuisset hoc longèque adhuc mi-
 rabilius quàm vnus cuiuscunque opifi-
 cium; Sed jam vbi multa hæc, hæc in-
 numera æquè etiam varia effinxerit, for-
 marumque discrimen cum numero
 concertet, *ὁ αὐτὸς ὁμοῦς*! O stupendum ar-
 tificium omnipotentia! Neque tamen
 est vbi æquè se exerat diuina virtus &
 prouidentia, atque in vnus hominis va-
 riformi *οὐκ ὁμοῦς*. Fallor, nisi in hoc mi-
 nore mundo mundus occurrat *ἀνθρώπων*;
 Miramini vosmetipsos, mei fratres, &
 obstupescite; siue oris formam intuca-
 mur, siue partium *σώματος*, siue colorem
 cutis, siue corporis staturam, siue dotes
 animæ, facultatum gradus, indolem na-
 turæ, mensuram gratiarum, stationum
 oportunitates, externam denique vitæ
 condicionem; Deus bone, quàm nuf-
 quàm in oculum occurrat idem, quaquā
 versum spectemus; Ecce *ἀνθρώποις ὁμοῦς*.

Exesto

- Exesto nunc procul istinc omne siue elationis supercilium, siue murmur invidentiæ; Nimirum illa duo pericula imminet vel justissimæ inæqualitati. Invidet nudus, ornatus superbit; Negligor ego scilicet misellus, beantur alij; cocco nitent alij ac murice, ego sordidis squaleo lacinijs; alij affluunt diuitijs, luxu diffuunt, ego inedia contabesco; Altis alij folijs insident conspicui, ego imis scabellis conculcor: Eloquio pol-
lent alij, balbus ego sum; præcellunt alij artium linguarumque scientiâ, rudis ego & ἀναλφάβητος; Quin ego. Fatue, Dona sunt ista (χαρίσματα) gratis ergo donata quibus placet largitori; Quid tibi debet, qui dedit ista alijs? Sed & διαίτησις sunt donorum; Negavit tibi Deus metallorum cumulos, indulsit robur corporis: quanto emerint istud magni rerum Domini? Negavit eloquentiam, aciem dedit ingenij; negavit honoris titulos, blandam quietem ac securitatem concessit; dignitatem negavit, non negavit valetudinem: Inunc

& inuide potenti cuique debilem stomachum, infomes noctes, curarum equuleos, lubricitatem Aulae, plurimorum inuidiam; Et illi desit aliquid, quod suppetit tibi, & quod illi suppetit pernegatur tibi; mallet ille tua, tu illius; vtrique sua, neutri vtriusque bona obueniunt; *ἡσυχίαν* sunt *χαρισμῶν*.

Quin & nos, vdz vesiculae, quam facile quouis donorum Spiritu inflamur, Non sum ego, sicut ceteri. Quam mihi sordet vulgus hominum? Ego purpuratus sedeo, alij atrati vilesq̃ue homuli lambunt subselliorum puluerem; Dirauit me tota scientiarum *ἐκκλῆσια*, Turba hæc, quæ non nouit legem, maledicti: Ego linguas calleo; Apage idiotas: Stupentem ego coronam auribus duco quo volo disertus rhetor, languent alij in cathedris, frigentq̃ue. Audi superbe; Tua non sunt ista, quæ iactitas: Quid habes quod non accepisti? Dona sunt hæc omnia: Tunc verò solus felix? Nescis gloriosule, nescis alics, te ipsum nescis. Sunt *ἡσυχίαι*, quas tu ignoras,

rao, ~~χρηματισται~~. Sede sublimis, genibus-
 que te clientum flexis solare, sunt te
 multo fortè beatiores qui latent vltro,
 litantque tute obscuritati; Doctior tu
 sis alijs, est te alius prudentior; Facun-
 dia tu superes alium, te alius iudicio;
 Lingua tibi ditor est, mens alteri; Ma-
 gni illud Lutheri priuato lari inscriptum
 dicitur, *Res et verba Philippus, Res sine*
verba Lutherus, Verba sine re Erasmus;
 Sua cuique dos est; Nec tu donis om-
 nibus instructus es, nec ille alter nullis;
 Ne tibi ille inuideat, ne tu illum habeas
 despiciatui: Adjicite animum potius
 vterque vt symbolum studiose confe-
 ratis publicæ rei: Quorsum enim de-
 pluere è cœlo iussit varia hæc donorum
 genera benignissimum Numen, nisi vt
 humani generis vtilitati, communique
 salutis consulere? Quorsum cœco pe-
 des, claud oculos, nisi vt, *commodet ille*
oculos, commodet ille pedes? Tuamne v-
 nius in gratiam vt te donis cumularit
 Deus? Vah turpem philautiam. Ca-
 naliculum te fecit, illicet, qui fecit, non

cisternam, induit vos Deus (quod non nescitis) amplissimi Præfules, sacra hac purpura, vt alijs præfulgeatis conspicui duces viæ arduæ, vtque honoribus vestris Ecclesiam ecohonestetis, suisque serui plurimorum.

Cernitis, opinor, quàm nos inspiratò à Donis ad Ministeria prolapsi, ducit nos, Paulinà manu, donorum ille author Spiritus, qui donis illico ministeria subjunxit, ministerijs operationes. Scilicet munificentissimum illud *in vna* (vt cum S^o Athanasio vim notemus Articuli) plerosque vestrum, Patres, Fratresque, donis instruxit cumulatissimè; Quibus dotibus animi, quàm singulari eruditione, quàm potenti eloquentia, quanta sapientia, quanta gravitate, quanta dignitatum amplitudine? Magnum est, quod dicturus sum, dicam tamen, procul omni fastu, & assentatione; fingantur, rumpantur invidi; Stupor mundi Clerus Britannicus. Tot doctos Theologos, tot disertos concionatores frustra vspiam alibi hodie sub
cœlo

coelo quæsieris: Quid memorem magna illa Ecclesiæ lumina jam nuper occidua; *luellos, Humfredos, Foxios, Whigiftos, Fulcones, Whitakeros, Rainoldos, Bilsonios, Greenamios, Babingtonios, Eedios, Hollandos, Abbotios, Perkinsios, Fiel-dios, Hookeros, Oueralios, Willettos, Whitos, Massonios*? Sub his tectis nunc estis, meque auditis hodiè, quorum laudibus non horam modò, sed & vitam profecto terere non pigeret; mutua mihi modestia os obstruit; Quanti quanti estis, vestri non estis; Dona hæc omnia desinunt in ministeria. Velitis vberem hanc gratiam *ἀγαθὴν χάριν*; & dona hæc vniuersa exornando ministerio vestro fidelissimè collocare; In vitæ praxi (vt & in orationis nostræ curriculo) *ἀναθήματα ἁγιασμένων* excipiant *ἀγαθήν χάριν ἀγαθῶν*.

Sunt ergo, vti donorum, ita & ministeriorum distinctiones; Quæ verò illæ? Officijs huiusmodi variæ, ac gradibus; Fuerunt Apostoli, Prophetæ, Euangelistæ; Sunt; fuerunt, erunt, Episcopi, Presbyteri, Diaconi; *ἀναθήματα* sunt istic, non

non vnus ordo, ministrorum: Acriana fuit exhibita quondam hæresis, quæ sustulit hosce ^{quæ Acriana est}, vt cum Synodo loquamur Carthaginiensi. Sed & est vbi vapulet hoc nomine Hieronymus quasi qui Aerium non minus forsan oleat, quàm Ciceronem: immeritò quidem: sed non vacat auias persequi vindicias. Neminem spero vestrum ita insanire posse, vt hæc ministrorum discrimina in discrimen adducat. Legeruntur illi historias, qui istis hæsitant? Profecto ne viderunt quidem: Euolue temporum omnium monumenta qua qua patuit Christianismus, nihil istis vbi libet apertius. Nolo contrahere ætatem omnium, regionumque Annales; vide mihi modò Concilia; magnum illud imprimis, meritoque Occumenicum primum; Niconum; cernes ibi trecentos octodecim Episcopos, quot scilicet Abrahamo de Regibus victoriam reportanti milites, vt scitè allusit Ambrosius: Atqui noui hi forte jam tum erant, recensque nati; Mi-

Minimè vero gentium; *in ἀρχαῖς ἰσὺς* ag-
noscunt illi Patres, *ὡς* (interprete Ruffi-
no) *Alexandrinus Episcopus Egypto, Libya,*
Pentapoli præfesset, sicut Romanus Ecclesijs
suburbicarijs. Audi modò Polycratem
Episcopum Ephesinum, senem jam
plusquam sexagenarium sanctè profi-
tentem se auis, abauis, atauis septena se-
riè in eadem cathedra successisse; Audi
Irenæum, Tertullianum, Clementem,
Dorotheum, Eusebium, Antiochenæ,
Alexandrinæ, Hierosolymitanæ, Roma-
næ Sedis Episcopos sibi indubio ordine
succedaneos, non numerorum modò
notis, sed & nominibus designantes.
Nullus profecto ab Apostolorum ævo
illuxit dies, in quo paranymphis hisce
caruit sponsa Christi. Sed quid ego ista?
Sol in cœlo est, lucetque. Etiam ipse
ille Presbyter Hieronymus, strenuus as-
sertor sui gradus, discrimen hoc à primi
schismatis natalibus, & Apostolica tradi-
tione, decretoque communi deducit.
Sed & scribente hæc ad suos Corinthios
Paulo, sonuerat vox illa discors, *Ego Pauli*
D sum,

visionaliter tantum (si Frigeuillio, consultiſſimo Gallo credimus) ab illis hæc, quo modo incumbit pro tempore necessaria, ſuſcepta eſt adminiſtratio. Deus, Deus iſtis Reginas nutrices, nutricios Reges indulgeat, vt liceat illis aliquando nobiſcum tanto hoc frui & *καὶ ἀπολαύειν* (vt Nazianzeni verbo vtar) beneficio. Ego interim cum Ignatio *ἀντιφύλακτος τῆς τοῦ κυρίου ἐκκλησίας*. Quæ ſi regioni vlli aut Eccleſiæ parum commodè vnquam ceſſerit, perſonæ profecto vitio fit, non inſtitutionis, quæ non alia cenſeri poteſt, quàm ſalutaris ſancta, diuina.

Sed meminertis interim obſecro, Patres, miniſteria hæc eſſe (*ἀνταρτίον*) Ab ipſo puluere petita vox eſt, ne non ſat humilitatis inouat. Honoribus auſcultis pia Regum munificentia; Sed Dominus noſter Ieſus Chriſtus (vti noſtis) honores veſtros metiri ſolet ſeruitijs: Patres eſtis cleri, ſed filij thalami; Proceres Reipublicæ, ſed Eccleſiæ ſerui; Duces huiusce militiæ, ſed cum B. Paulo *οὐκ ἔστιν ἡμῶν*

no; principes domus Dei, sed & *omnes*; Clerum vestrum compellate comiter, exepite familiariter, vt qui vos noueritis dignitate patres, fratres ministerio: Agnoscitis consilium Ambrosianum; instar membrorum sint vobis, quibus præstis, Clerici; Stellas vos Angelosque salutauit Deus; Imitamini stellas, quæ, quo altiores sunt, eo minores apparere solent; Imitamini Angelos, qui, cum sint coeli magnates, *iniqua* se tamen præstant *auferre*; Odiosissimum spectaculum fastidiosus Præsul

Sed & audite Sæculares, nolite contemnere sacra hæc munia; Ministeria sunt ista, sed splendida, sed honorifica; Imperare est scilicet seruire Deo; Quin, si & vobis; coelestes illi spiritus, potestates, principatusque nobis idem faciunt affatim, quos tamen nihilo viliores reddidere amor & obsequium. Rogamus vos fratres, vt agnoscatis eos, qui laborant inter vos, & præfunt vobis in Domino, & admonent vos, & quàm maximè charos ducatis propter opus ipsorum.

Exe-

Exegimus distinctiones ministeriorum; sequatur *ἡ ἐκκλησία*. Non otiosa sibi sacrauit ministeria Deus, sed operosissima; Regit ille, hic docet, docet alius, regitque duplici honore dignus *θεός, καὶ πῦρ*. Sed & qui regit est vbi virga feriat, est vbi gladio; Est vbi blandè alliciat, est vbi coerceat seueriùs; labantes sustineat, retineat anxios, vagos reducat. Et docenti non vna incumbit *διδασκαλία*; est vbi *ἐλεῖν*, est vbi *ἐπιτιμᾶν*; est vbi *παιδεύειν*. Idem nunc dirigit consilijs, nunc promissis erigit, nunc deiecit minis, sanos vulnerat, sanat ægros; nūquam non operatur. Nempe *καὶ ὁ ἐν τῇ καθέδρᾳ*. Si quis ludat in cathedra, lugebit in gehenna. Pulchrè Bernardus in celebri illa ad Henricum Senonensem Epistola. Multi non tanta fiducia & alacritate currebant ad honores, si esse sentirent & onera; Grauari profecto metuerent, nec cum tanto labore & periculo quarūlibet affectarent infulas dignitatum; Sed placetne audire insuper quod satis falsè exprobrauit suo æuo pius ille

censor; Sola attenditur (inquit) gloria
 & non pena; Curritur in clero passim ab
 omni ætate & ordine à doctis pariter & in-
 doctis ad Ecclesiasticas curas, tanquam sine
 curis quisque victurus sit cum ad curas per-
 uenerit: Satin' attenditis hoc ab Oracu-
 lo Clareuallensi vaticinium? vtinam
 hic non esset idem etiam nostro sæculo
 morbus; Ambiunt delicatuli opima sa-
 cerdotia vt genio deinceps indulgeant,
 torpeantque otio; Sunt quæ prauæ con-
 suetudinis ergò vnā fuliginem Indi-
 cam redolent jugiter ora Deo sacra;
 maluntque fumosam nubem edere,
 quàm legis fulmina; Sunt qui curam
 suam curant, non gregis animas desi-
 diosi pastorculi, Nuda nudè loquor, vt
 fidus ille olim monitor. At at finite vos
 fratres vel tantilla hac oratione com-
 moueri: etiam culicum stimulis leones
 solent dormitantes excitari. Hæcine
 sunt illa *inopina*, quorum *auspicio* Deum
 salutant Patrem; Deum centè; Sed De-
 um venerem; turpissimum nomen; hor-
 resco, cætera prolocuturus, dicenda ta-
 men:

men : *Quorum gloria in confusionem, finis
invenitur.* An modo tempus est feriandi,
exercendæque amœnitatis ? Ecce duo
nobis imminet hostes atrocissimi, Im-
pietas & Superstitio ; & nos vel compli-
catis manibus considemus, vel surgen-
tes nostra in curiâ portas hosti irruenti
referamus ? Magnus ille noster herus,
mundi pater familias peregrè profectu-
rus, imò æternam sibi nobisque patriam
repetiturus, unicuique nostrum talen-
tum saltem vnum commisit, iussitque
Negotiamini dum venio, Negotiari iussit,
scilicet, non nepotari. Hoccine vero ne-
gotiari est demum, nostra quærere,
quieti indulgere, studere silentio ? Im-
munda sunt hæc sudariola, quibus elo-
canda potius Trapezitis talenta, segni-
ter reposuimus ; Exiget à nobis aliquan-
do rationem redux ille cœli ac terræ ju-
dex ; quam si pro otioso verbo reddituri
sumus, quipini & pro otioso silentio,
scitè Ambrosius ? Quid nos tunc miseri
regeremus ? Vbi comparebimus ? Hor-
renda vox est, Serue nequam, horribi-
lior

hior adhuc, Adducite, interficite. Per vestras ipsorum animas, per viscera, per vulnera Iesu Christi, per tremendum illud, cui sistemur olim, Tribunal liceat vos orem, liceat adjurem, fratres, ministeria vestra sanctis operationibus ornare sedulò velitis, ac perficere; Prædicate, instate, tempestivè, intempestivè, arguite, redarguite, exhortamini cum omni lenitate & doctrinâ; Studeat quisque probare se Deo operarium, qui non erubescat, quique rectè sermonem secet veritatis; O vocem suavisissimam, & præ quâ discors est ipsa cœlestis harmonia, Euge serue bone, fidelis fuisti in minimo, intra in gaudium domini tui: Ambiamus hanc, mei fratres, ambiamus importunè. Operemur nos, quæ jussit, coronabit Deus, quæ operamur.

Sed & vos honorandi Patres, qui hodierno die de arduis Ecclesiæ ac Reipublicæ negotijs consulturi confluxistis, Operamini modò; Sicubi vnquam hactenus operati estis, siquando vnquam deinceps operaturi estis, modò opera-

operamini ; Ostium vobis apertum est magnum & efficax , & aduersarij multi. Cernitis quàm nos inuaserit pridem audax ἰθαλοσπρωτα ; quàm superbè cristas tulerit fides Tridentina , inque oculos ferociter inuolârit sacrosancto Dei Evangelio ; Expatant palam , neque classicum modò canere ausi velites Pontificij, sed (quod rideat quis magis an indignetur ?) triumphum : Erigunt sibi istic suam vestræ æmulam hierarchiam , etiam vobis viuis vegetisque hæredes designant ; Hoccine vt quis ferri patiaturs cordatus spectator ? Hoccine prætereundum silentio ? Exfuscitate vos, sancti Patres, siquis ardor pictatis, & Tyberinum hoc monstrum, (Papisimum intelligo) spiritu oris vestri debellate ; quaque estis apud pientissimum Regem, proceres, plebem, gratiâ, & auctoritate, vestris precibus, ac consilijs curate (quantum potestis) ad suos inferos relegetur omnis idolomania ; expugnatisque erroribus vincat, valeat, vigeat, regnet veritas.

lior adhuc, Adducite, interficite. Per vestras ipsorum animas, per viscera, per vulnera Iesu Christi, per tremendum illud, cui sistemur olim, Tribunal liceat vos orem, liceat adjurem, fratres, ministeria vestra sanctis operationibus ornare sedulò velitis, ac perficere; Prædicate, instate, tempestivè, intempestivè, arguite, redarguite, exhortamini cum omni lenitate & doctrinà; Studeat quisque probare se Deo operarium, qui non erubescat, quique rectè sermonem secet veritatis; O vocem suaviissimam, & præ quâ discors est ipsa cœlestis harmonia, Euge serue bone, fidelis fuisti in minimo, intra in gaudium domini tui: Ambiamus hanc, mei fratres, ambiamus importunè. Operemur nos, quæ jussit, coronabit Deus, quæ operamur.

Sed & vos honorandi Patres, qui hodierno die de arduis Ecclesiæ ac Reipublicæ negotijs consulturi confluxistis, Operamini modò; Sicubi vnquam hactenus operati estis, siquando vnquam deinceps operaturi estis, modò opera-

operamini; Ostium vobis apertum est magnum & efficax, & aduersarij multi. Cernitis quàm nos inuasit pridem audax ἰδελοσφοχία; quàm superbè cristas tulerit fides Tridentina, inque oculos ferociter inuolàrit sacrosancto Dei Evangelio; Expatant palam, neque clasticum modò canere ausi velites Pontificij, sed (quod rideat quis magis an indignetur?) triumphum: Erigunt sibi istic suam vestræ æmulam hierarchiam, etiam vobis viuis vegetisque hæredes designant; Hoccine vt quis ferri patiaturs cordatus spectator? Hoccine prætereundum silentio? Exsuscitate vos, sancti Patres, si quis ardor pietatis, & Tyberinum hoc monstrum, (Papismum intelligo) spiritu oris vestri debellate; quaque estis apud pientissimum Regem, proceres, plebem, gratiâ, & auctoritate, vestris precibus, ac consilijs curate (quantum potestis) ad suos inferos relegetur omnis idolomania; expugnatisque erroribus vincat, valeat, vigeat, regnet veritas.

E

Ope

Operationes, ministeria, dona, horumque omnium διαφόροις cito, vti videtis, pede pertransiimus; vnum illud modò nobis restat pensiculandum; omnia hæc ministeria, dona, operationes ab vno eodemque Spiritu, Domino, Deo (Triada hanc à monade) proficisci. Deprehenditis verò facile, non tam in authore, quàm in Identitate (τοῦ αὐτοῦ) emphasin: Nolo ergo vel *παρασχεῖν* *πολλὰς σφίσι*, absolutissimamque perfectionem, vel amplissimam Dei munificentiam oratione persequi; Expendite modò largitoris benignissimi vnitatem.

Nos vnum aliquod alicui elargimur homines munifici, Deus vnus omnia vniuersis, sua singulis impertijt; neque alium cogitare fas est siue fontem, siue Oceanum boni. Quare verò adeo sollicitè ingeminat Apostolus non tam quod beneficus dederit, quàm quòd vnus? Nimirum rectè Salmeron, vt schismatum radices euelleret; Nam si diuersi essent donatores, iusta subesse posset sectarum causa, vt quisque pro sui

fui doni, ministerijque authore æmula-
retur; Iam cum spiritus vnus idemque
diuersa hæc cuique dona, vnus idemque
dominus diuersa ministeria, vnus Deus
Pater operationes diuersas distribuerit;
quin omnia hæc dona, ministeria, ope-
rationes ad vnus datoris gloriam vna-
nimiter colliment collineentque. Certe
omnia hæc vnitatem sonant; Corpus
est Ecclesia, vti hic post-modum Apo-
stolus, nos membra: hic oculus est, au-
ris ille, hic lingua, ille palatum, manus
hic, pes ille; hic pollex, ille digitellus,
vel (siquis adhuc humilior) digituli ar-
ticulus est; omnes ad vnus corporis
constitutionem salutemque conjunctis
oportet operis conspiremus. Secus qui
fecerit, ille profecto non modò violatæ
incolumitatis publicæ, sed & diuinæ v-
nitatis læsæ reus meritò iudicatur. Sen-
tio me, Patres, in locum amplissimum,
&, in quo Tabernaculum mihi cum Pe-
tro figi mauelim, incidisse. Vtinàm va-
caret vobis tantillùm per amæna hæc v-
nitatis, communisque studij vireta me-

cum expatiari : neque verò tam laudandæ (quorsum enim perditio hæc ?) quàm vindicandæ (quod curæ pretium fuerit) vnitati, opellam hanc reliquam locaturus sum.

Graue profecto crimen, flagitium (si quod aliud) atrox est, cujus nos insimulant Pontificij à Catholica Ecclesia dissilijsse, tunicam Christi inconsutilem discidijsse, immò fregisse ossa, corpus lacerasse : Cujus si nos meritò rei peragimur, indigni sanè fuerimus virali hac aurâ; sed & imo barathro dignissimi : Atqui nos terram cœlumque palàm testamur, falsissimè nobis impingi istoc, quicquid est, calumniæ; Sed & in ipsos authores meritissimè recidere tanti criminis inuidiam coram Deo ac hominibus sanctissimè profiteamur; Audite breuem Apologum. Hospes quidam inuitarat ad se conuiuium vnum aut alterum, tractaueratque laute ac benigniter; Confederunt illi suauiter, comederuntque, & blandè se mutuo exceperunt aliquandiu : In secundis (vri fit)

fit) mensis hospes propinat poculum, pomum apponit : Exederat pomum vermiculus , inciditque fortè in poculum aranea ; videt conuiua , abstinereque : Hospes vrget ; quin tu edis (inquit) bibisque ? Atqui parum tutum est , regerit alter ; vides hanc in poculo bestiolam , in pomo illam ? Quantula sunt hæc , inquit hospes ? Ego apposui , ego miscui : In meam saltem gratiam exhauri , manduca ; At sine me (conuiua inquit) eximere prius hanc araneolam , exsecare vermiculum ; placet vinum , pomum placet ; aranea , vermis non placent . Apage te , inquit hospes , plus æquo curiosum , ac delicatum ; Abi in diirectum ingrate , qui nostram floccipendis amicitiam , apparatus contemnis ! Simulque patinas , paterasque conuiuæ in os furibundus intorquet , sauciumque foras eijcit ; Dicite mihi auditores , vter horum violat hospitij leges ? Applicuistis jam vos ista sine me , fat scio , facillimè . Consedimus nos aliquando cum Romanis familiariter , op-

sonati opipare : Aranea in poculo , in
pomo vermis quid aliud sunt , nisi in
cultu Superstitio, in fide male-sana Tra-
ditio? Placet sine illis religio ; obtru-
dunt nobis hæc hospites importuniùs.
Nos recusauimus : conspuimur , vapu-
lamus, ejicimur ; Dedissent modò no-
bis veniam cruendi hanc araneam, hunc
vermem, edissemus vtique, bibissemus-
que lubentissimè ; Renuerunt illi præ-
fractè, suamque pertinaciam nostræ sa-
luti prætulcrunt ; conuitijs nos impe-
tunt, feriunt fulmine anathematum,
damnant viuicomburijs. Quid nos in-
terea faceremus ? Audite coelum, & ter-
ra ! Tuque conditor idem, & arbiter v-
triusque omnipotens Deus, sine te, tuos-
que spiritus coelestes vocari in testimo-
nium nostræ innocentiae ; Coacti, ab-
acti discedimus à communione Roma-
næ ; vim nobis fecerant, qui discesserant
à se priùs.

Lubentes quidem discessimus à
communione errorum, à communione
Ecclesiæ non discessimus ; Abdicentur
erro-

errores, Ecclesiam amplexamur ; Abijciant illi suas animicidas Traditiones falsosque nouitiæ fidei appendices, eiusdem Ecclesiæ iura vnâ communicabimus ; vnâ permanebimus æternum.

Atqui, proh dolor ! necesse hîc habeo non sine summa ægritudine animi palâm quiritari, dici non posse veritatinē, an charitati Christianæ infensiores sint, qui, se Catholicos gloriantur ; Veritati quidem quòd *impudētia* procudere pridem, Ecclesiæque obtrudere ; charitati verò quòd aliter sentientes damnare illico, nigroque hæreseos stigmate inurere non dubitârint. Dicam (si lubet) apertius. Triplici nomine contra charitatem grauissimè peccatur istic à Pontificijs. Primò, quod nihil quicquam remittere vnquam voluerint vel conuictissimæ opinionis, vel praxis vitiosissimæ, ne quidem pacis ergò ; Dein verò quòd pro Christianæ fidei articulis venditare soleant dogmata quædam sua, falsa, dubia, incerta, peculium scholæ, quæ basin Religionis nullatenus attingunt ;

tinguunt; denique quòd monitores quosque sanos vel tantillum nuperis hisce articulis obnitentes è gremio Ecclesiæ crudeliter eiecerint, inque tartarum præcipitarint: Tollite schismaticos, hæreticos, atheos; Illicet nulla est Protestantibus Ecclesia, nulla fides, salus nulla, Bone Deus! Quis furor, quæ rabies agitat Christianorum pectora, ita ut in sese impotenter sæuiant, qui se eiusdem preciosissimi sanguinis ^{λύτρον} redemptos profitentur! Tandem, tandem sapite Christiani, & agnoscite quos miserationum Pater Deus & vlnis & visceribus suis dignos æstimat, Quicquid debacchetur insanus error, Christiani sumus, Catholici sumus, vnius, Sanctæ, Catholicæ, Apostolicæ Ecclesiæ mēbra sumus indiuisa; Antestemur, si placet; Præbete auriculam, quibus licet; Quid est quod Ecclesiam facit, quid quod sanctam, Catholicam, Apostolicam, vnam? Annon vna sancta, Catholica, Apostolica fides? Quæ vero illa? Annon quæ à Christo & Apostolis tradita orbi vniuerso,

vniuerso, per omnem temporum seriem
ad nostra vsque sæcula traducta semper
& vbique obtinuit? Quorsum scriptu-
ræ? quorsum Symbola? quorsum Con-
cilia primitiua? nisi vt certa quædam pa-
tesceret ratio, qua Catholici ab hæreticis
indubiò fecernerentur? Agnoscitis Epi-
logum Athanasianū; Hæc fides est Ca-
tholica; Sed & hoc vno symboli gladio
hæreses detruncantur omnes, si Leoni
credere fas est; Quanto magis ancipiti
illo Scripturarum, Patrumque Diuini e-
loquij interpretum? Quid vero? Qui
tunc Catholici erant, hæreticari (vt cum
Gersone loquar) vilo vt æuo possint?
Nugæ. Sibi semper constat fides, &
superstructa fidei Ecclesia: Ecquem ve-
rò nos prisca Theologiæ articulū clau-
sulamue negauimus vnquam, ecquem
in dubium vocitauimus? Aut ergo Chri-
stus, Apostoli, Concilia, Patres à Ca-
tholica veritate abhorruerunt, aut nos
vsque Catholici permanemus; Reliqua
quotquot vsquam occurrunt de religio-
ne dogmata, fidem neque constituunt,

F

neque

neque verò diruunt, violantur; Cedo falsa, cedo vitiosa, stipula fœnumque sunt, illa scilicet quæ nihil ad basin æterni huius ædificij; Sanior profecto corruptiorve est pro istorum ratione Ecclesia, magis minusve Ecclesia non est; In istis constat Ecclesiæ siue deformitas siue pulchritudo, non constat vita, salus non constat: Profecto qui verbo Dei æternis literarum monumentis consignato, qui symbolis quibusque primoribus, qui Concilijs quatuor Generalibus, qui communi Patrum per sexcentos à Christo annos iudicio lubens subscripserit (quod nos facere religiose profiteamur Reformati) si errare in minimis poterit, hæreticus esse non poterit. Peccare facile potest particularis aliqua Ecclesia hæresin affingendo sententiæ immerenti, siue veræ forsân illi, siue leuiter erroneæ; grauius certe errare non potest anima, vel Ecclesia, quæ vniuersalis veterisque vestigijs sollicitè insistit; Pontificius ergo ut quis mori necesse habeat, qui Catholicus obire

bire velis? Lepidum illud est, tribusque
Anticytis dignum.

Dato veniam Patres, interpellant o-
rationem meam beatissimi manes san-
ctissimi illius, nuperrimique sedis hu-
iusce Episcopi, iubentque ne sinam ci-
neres suos tam turpiter violari; Neque
silere possum præ indignatione, neque
præ animi commotione loqui, Non mo-
dò percrebuit fama, sed & per orbem
volitarunt passim libelli de optimi illi-
us, integerrimique Præsulis spiritum
redditari Palinodia, moribundum nem-
pe rediisse Romæ in gratiam; hæresibus
Ecclesiæ scilicet Anglicanæ suspirabun-
dum renuntiasse, tandemque à sacrifi-
culo Pontificio absolutum in fide Ro-
mana suauiter obdormiisse. Neque de-
functi animæ defuerunt alicubi hoc no-
mine, (vix ferat) Missificantium suffra-
gia, & oblationes. Deum immortalem!
Quæ hæc blasphemia est? Potestne ipsa
quidem impudentia ita frontem om-
nem exuere, vt hæc calumniosissima
mendacia tam audacter confingat con-

tra tot testium fidem, contra illius ipsius Sacerdotis Pontificij solennem detestationem, contra familiarium intimorumque omnium religiosissimas deierationes, contra doctissimi tantoque patre digni filij concionem, scriptionemque publicam? Alia quidem mendacia colorem sibi aliquem vulgo quærunt, quo concilietur fidem; huic præter audaciam, nullus est. Quot nostrum adsedimus fidelissimo nostro ægrè iam tum spiritum trahenti pastori, accepimusque à languentis ore voces constantissimæ pietatis? Sed & aliqui vestrum, Patres, viaticum vnâ cum ipso sacrum, panem omnium quos gustauit postremum, Panem Domini deuotè sumpsistis: emigraturæque animæ, coelumque anhelantis motus vltimos persensistis; Noster vixit, noster mortuus est; noster in coelis coronatur: Pergite modò, caccotæ, pergite mentiri strenuè; hærebit aliquid. At veritas non est quæ mendaciorum fulcris indiget. Tantillum hoc *max. C. 11. 105.*

Prodeat

Prodeat nunc quiuis è schola Pontificia vel audacissimus sophista, suscipiatque sibi, si per frontem licuerit, defendendum, notissima quæque fidei Tridentinæ assumenta (quæ nos sola rejicimus) toti fuisse Ecclesiæ, omni æuo pro necessarijs religionis capitibus receptissima, aut nos in vnus sanctæ Catholicæ Ecclesiæ fideique communione constanter perstitisse fateatur necesse est: Nouitatem ille suam facile prodet, heresin vllam nostram nullus vnquam euincet. Verè aureum est illud Cardinalis Contareni; Auscultate, si qui ingenui fauetis Romæ: Non opus est, inquit, concilio, non syllogismis ad sedandas hæcæ Lutheranorum turbas: charitate opus est, humilitate, mente bona denique, vt immunes ab omni hac perniciofa philautia animum inducamus ea in quibus manifestò peccatur, corrigere ac reformare. Hæc ille. Tu demùm sapias, Contarene; vtinam æquè & tui

At nos matris Ecclesiæ filijs sumus

immorigeri rebellesque; cuius dum iussa capessere, decreta recipere ac venerari detrectamus, turpi schismate involuimur, dirisque intensę parentis meritò percellimur. Odiosam verò contumeliam; Matrem non agnouimus, agnouimus sororem. At cedo filios fuisse, mancipia profectò non fuimus; No-uam fidem procudere sibi pro libito, suisque imperiosè obtrudere, non parentis est, sed tyranni; Hanc nos licentiam (fatemur enim) neutiquam sanè ferre potuimus; parùmque ferentes cædimur palam, & non vno perstringimur anathemate: Neque secus nobiscum egere Romani quàm imprudens ille vicinus apud Gersonem, qui cum muscam à fronte proximi abigere satageret, hominem excerebrauit.

Plangite verò mecum fratres, vices illius Ecclesię, quę tempori didicit accommodare fidem; remediorumque suorum solet esse quàm malorum impatientior. Dum nos illi acerrimè persequuntur, nos illorum piè misercamur;

mur; Exoptemusque ipsis, quam nobis ipsi nequicquam inuident ac pernegant, salutem. Pater dimitte ijs: nesciunt enim quæ faciunt.

Preces lacrymarumque nostræ non desint, non desint monita; Reuertimini ad vos aliquādo animæ Christianæ, reuertimini vnde sensim declinastis; ambite *et sperate* *in domino*, ne ipsa opera: nolite finire diutius fucum vobis factum glorioso Ecclesiæ titulo: Componite vos ad sanctam, (quam tantopere aspernati estis) unitatem: Quod ô si fiat, apud nos quidem (vbi lege duodecim Tabularum olim sancitum) sanatis idem juris erit quod fortibus; Ecce nos (quod Pacificus noster Rex Iacobus piè susceperat) obuiam reducibus ire paratissimos.

Quod si illi unitatis spem omnem obfirmatè usque refugiant, pacisque odio flagrant vno, sacræ, quam appellant, Tubæ clangore delectentur; quin nos, mei fratres, unitatem inter nos religiosissimè, intimeque colimus vniuersi. Alloquor omnes correctioris
Eccle.

Ecclesiæ filios qua qua sparfos. Reformatam nos Dei gratia Ecclesiam profitemur: Reformatam nempe, non (quod inuidiosissimè calumniantur æmuli) nouam; Ego verò (vt cum Xenophonte loquar) ^{ἡ γὰρ τοῦ θεοῦ καὶ ἀδελφῶν ἡμεῶν ἐστὶν αἰχμὴ} vbi illud audio tritissimum è plaustro cōuicium, vbi vestra fuit ante Lutheri æuum Religio? vbi Ecclesia? Audite scioli, audite inuidi; Reformari nos veterem religionem discupiuimus, non formari nouam: Reformata est scilicet, non recens edita, Ecclesia; Eadem ergo est, quæ prius fuit, nisi quod ab errorum quorundam superfluis, perniciosisque adjectamentis repurgata est: Noua ne facies est, quæ lota est nuperrime? noua vestis, quæ refarcitur? noua, quæ reparatur, domus? Erubescite, siquis pudor, qui ista nobis tam petulanter insipienterq; oggeritis.

Agite jam fratres, nos diuina virtute reformati sumus; ne committamus vt mutuis interim dissidijs deformemur. Illud, illud est, quod nos planè mutilat

& enervat, quodque hostium nos exponit infulturis triumphisque. Quamquam (ne nimium cessisse videamur probrosæ maledicentiæ) non tanta sunt litigia nostra, quanta vel cupiunt aduersarij, vel vociferantur. Certè quicquid est, quod nos hucusque cruciat discordiarum, non alijs, quam ijs ipsis, qui nobis ista exprobrant, germanis hostibus, acceptum referri debet; Nam si illi dextram opportunè porrexissent, communemque operam reformandæ (quod tum factum oportuit) Ecclesiæ contulissent, placide cessissent omnia, nullæ hîc lites fuissent, nullæ simultates, nulla partium studia. Detrectarunt illi obstinatè; effeceruntque sua & supinitate & peruitacia, ut hoc, quantum est, pensi in paucos quosdam imbelles, pusillosque ac tantæ provinciæ impares conjiceretur; Fieri igitur aliter non potuit quin ut singularium hominum parùm sibi collatæ sententiæ in tanto negotio aliquantulum à se discreparent. Gratias vero tibi, summe Deus, pacis author,

G

qui

qui spiritu tuo humanam intemperiem compescere dignatus es, ne in atrociora jurgia, litesque grauiores motæ discordium mentes ebullirent.

Quantula verò sunt hæc demum diffidia, & creperi certamina belli, quæ tantopere clamitant aduersarij? Nempe fingunt illi sibi sectarum nomina, ne non satis sit, & vbi tantillam in autorculi cuiuspiam chartis opinionis discrepantiam animaduertunt, nouum illicò schisma reboant, sectam nouam: Quis hic liuor? quæ serendi odij lubido? Si sic olim factum fuisset, non tam exiguis pellibus arctata fuissent Augustini, Epiphaniij, Philastrij volumina; Tot certè fuissent schismata, quot vnquam à nato Euangelio Ecclesiæ doctores extiterunt: Mittamus numerum, de pondere videamus. Obstrepant, quantum volunt, maleuoli; inter hos, non de solidis Christianæ fidei membris, sed de cutellis est; inter illos non de cute quidem, sed de veste; at neque de veste ipsa, sed de fimbrijs; Dogmata sunt quædam scho-

scholastica, classis medioxumæ, corollaria Theologica, de quibus dissentimus, aut ritus forte externi; fidei Christianæ principia non sunt. Sed & ejusmodi sunt hæc controuersię, quę, ubi semel deferbuerit siue zeli siue iracundię æstus, seque mutuò probe intellexerit pars vtrique, facile possunt reconciliationem admittere; Neque minus profecto ab ipsis inter se Pontificijs dimicatum est; Magis tegunt illi suas inimicitias, non exercent minus; Magis sapiunt, non magis concordant; nec quod est (ausim dicere) Religionis caput, in quo vnà & nobis dissonent, & consonent omnes sibi; Neque denique grauius istic inter nos disconuenit, quàm olim inter sanctissimos Ecclesię patres, quorum tamen lites non tanto posterorum clamore excipi ubique solent; Mitto priuata tantorum virorum *αιτιαι διαφοραι*, plena insuauis cuiusdam, & pene dixissem indecorę, acrimonię; Malo ponere vobis ante oculos boni ominis causā, publicas illas Patrum Ec-

clesiarumque *ἀρραβώνες* quæ in gratam deinceps concordiam defierunt.

In Synodo Ephesina quantæ lites exortæ inter Cyrillum Alexandrinum, & Ioannem Antiochenum? Vtrique pastorum subjectæ Ecclesiæ non verentur anathematis sibi mutuo. *ἀντιCυρρίλῳ*: Exinde in messem Ioannis falcem suam parùm foeliciter immisit Theodoretus; in quem (Euoptio instigante) grauitè inuehitur Cyrillus. Apollinarismi incusat Cyrillum Theodoretus; Theodoretus Cyrillum Nestorianismi: Exarsit subinde hic furor orbemque ferè Christianum traxit in partes: ita vt postmodò Chalcedonensem Synodum ingredi volenti Theodoreto reclamârint Ægyptij, alijque reuerendi Episcopi; Cyrillum ejicimus, si Theodoretum acceperimus; Canones istum ejiciunt; Hunc Deus auersatus est; Idemque demùm actione octauâ factitarum; Episcopis palàm vociferantibus Hæreticus est, Nestorianus est; Hæreticum mitte foras; re tamen plenè cognitâ; comper-
toque

toque denique ipsum & Symbolis Orthodoxis, & Leonis Epistolis libenter subscripsisse, vnanimiter acclamatum à Synodo Theodoretus dignus est Sede Ecclesiæ, Orthodoxum Ecclesia pastorem recipiat.

Immortalitate dignum est illud quod de sanctissimo Athanasio memorauit Gregorius Nazianzenus: Romani Orientalibus Sabellij errorem sequi visi sunt, negando tres Hypostases; Orientales Romanis Arium sapere visi sunt negando tres personas: Frenetis; Accedit magnus ille animarum dispensator, & vtrâque parte leniter benigneque accita, ita negotium transigit, vt nominum vsum concedens; rebus eos constringeret; lumenque præfert, quò se mutuo contuerentur. Nec mora, Conscij suæ demùm orthodoxias, ruunt illicò in mutuos amplexus: Neque aliter profectò (vti pie crediderim) cederet nobis fratribus, si quis è coelo dexteras iungeret Athanasius.

O si, clausis semel belli intestini ac

nefandi portis, Reformatarum Eccle-
 siarum nutriticij Principes autoritate sua
 Synodum indici juberent (quantum
 fieri potest) Generalem ; in qua liberè
 modesteque sententiam suam dicerent
 pars vtraque litigantium ; statuerentur-
 que communes quidam termini, in qui-
 bus vtraque tutò posset absque omni sui
 præjudicio acquiescere, quàm facile, fœ-
 liciterque sopirentur hæc tam funestæ li-
 tes : Precemur nos hæc, mei fratres,
 precemur deuotissimè, animosque in-
 terea ad pacem vnitatemque placidè
 flectamus ; sit inter nos (quod Augusti-
 no Hieronymus) pura germanitas, ne-
 que fiamus nos leuiculis quibusque
 opinionum minutijs distrahi ac diuelli ;
 Obliviscamur fuisse vnquam in rerum
 natura (quantum ad sectæ quidem vl-
 lius denotationem) Lutherum, Philip-
 pum, Zuinglium, Calvinum, Armi-
 nium, aut si quod mortale nomen (quid
 enim nobis cum homine negoti est ?)
 vnum spiremus, vnum ardeamus Iesum
 Christum.

Pleiades sumus Theologi, vt ingeniosè Gregorius, vnà micemus omnes, etsi non sine aliquo loci interuallo. Malo Punico grana plurima sunt sub vno cortice; Nostis mysterium; Nos mala punica jungamus tintinnabulis; Sonorissimus, sed & concordēs; Opera, ministeria, dona nostra vniuersa vni Deo Patri, Filio, Spiritui sancto; Vni capiti Christo, Vni corpori Ecclesiæ, corde vno æternum voueamus; vt vno tincti baptismo, vno empti precio, vnā fidem professi, vnitatem spiritus retinentes in vinculo pacis vno eodemque cœlo tandem foelicissimè perfruemur per Iesum Christum Dominum nostrum; cui cum Patre ac Spiritu.

fit omnis honor & gloria in
sæcula sæculorum.

Amen.

F I N I S.

Ames.

21 M 1 S.

C 12648c

5359 SL

REPRODUCED FROM THE COPY IN THE
HENRY E. HUNTINGTON LIBRARY

FOR REFERENCE ONLY. NOT FOR REPRODUCTION